

Burcu Mutlugil

ÇÖZÜN İPLERİ SABAHIN SAHİBİNE GİDİYORUZ

DESTEK YAYINLARI: 1415
EDEBİYAT: 423

BURCU MUTLUGİL / ÇÖZÜN İPLERİ SABAHIN SAHİBİNE GİDİYORUZ

Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü, yayınevinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

İmtiyaz Sahibi: Yelda Cumalıoğlu
Genel Yayın Yönetmeni: Ertürk Akşun
Yayın Koordinatörü: Özlem Esmergül
Editör: Cansu Poyraz Karadeniz
Son Okuma: Devrim Yalkut
Kapak Tasarım: Jale Namlı
Sayfa Düzeni: Melike Doğan
Sosyal Medya-Grafik: Tuğçe Budak - Mesud Topal

Destek Yayınları: Mart 2021
Yayıncı Sertifika No. 13226

ISBN 978-625-441-157-1

© Destek Yayınları
Abdi İpekçi Caddesi No. 31/5 Nişantaşı/İstanbul
Tel. (0) 212 252 22 42
Faks: (0) 212 252 22 43
www.destekdukkkan.com
info@destekyayinlari.com
facebook.com/DestekYayinevi
twitter.com/destekyayinlari
instagram.com/destekyayinlari
www.destekmedyagrubu.com

Deniz Ofset – Çetin Koçak
Sertifika No. 48625
Maltepe Mahallesi
Hastane Yolu Sokak No. 1/6
Zeytinburnu / İstanbul

Burcu Mutlugil

ÇÖZÜN İPLERİ SABAHIN SAHİBİNE GİDİYORUZ

Kulis, sahne, turne, sokak, seçim, şehir,
oyunbozanlık ve biraz da dönme dolap hikâyeleri

İÇİNDEKİLER

YAZAR HAKKINDA / 7

Topladığım Güneşler Başka Bahara Kaldı... / 11

“Düş sattım aldanmışlara. Aklım kaçtı elimden bir gece vaktiydi...” / 20

Ne Cazımız Kaldı Ne Nazımız... / 24

Nâzım'ın Kanatları ve Ankara... / 32

Bir Dost Gibi Davran Bana... / 37

Nâzım'ın Kanatları ve Kars... / 41

Sen Hiç Vatansız Kaldın mı? / 47

Gülhane Parkı'ndaki Ceviz Ağacının Altında Paylaşalım Acıları... / 50

Sevgili Dut Ağacı... / 57

Hayvan Doğanlar ve Sonradan Hayvan Olanlar... / 63

Çocuklara Darbe Kavramı Nasıl Anlatılır? / 67

Şaibeli Bir Oyunun Bozuk Zarları... / 73

Ey Telli Turna! Biz Küçükken de Kirliydi Dünya... / 79

Biliyorum, Cennetin Bahçesi Burgazada'da... / 87

Günün Spesiyali: Porsuk Sıçanı Kebabı / 93

Valizime Sığar mıydı Anılar? / 97

Anneannem, Muhammed Ali ve Yıldızlar... / 106

Hayat Güzel Kokar Akyaka'da... / 110

Bir Şehri Özlemek... / 117

Benim İçin de “O saatte ne işi vardı sokakta?” Derler mi? / 125

Bir Bir Anlattım Her Şeyi Narin Çiçeğime... / 131

Ölümsüzlük Üzerine... / 135

Acıdan Muaf Değiliz, Hiçbirimiz... / 140

Can Çıkmış Ama Huy Yine Çıkmamış... / 144

Ekonomi Tıkırında... / 149

Çocuklarımızın Topraklarına Ektiğimiz Tohumlar... / 155

YAZAR HAKKINDA

Burcu Mutlugil 17 Ağustos 1978'de İstanbul'da doğdu. Kalabalık bir ailede, Kadıköy'de büyüdü. Çocukluğunu Bahariye İlkokulu'nun öğrencisi olarak, mahallede seksek oynayarak, ip atlayarak, kitap okuyarak ve tüm çaresizlikleri yenmeyi düşleyerek yaşadı. Adanalı babasının tayin yeri Mersin olunca, ortaöğrenimine Özel Çağ Lisesi'nde devam etti. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni kazanınca, doğduğu şehre geri döndü. Üniversite yıllarında toplumsal hizmetler için sivil toplum örgütleri kurdu. Mezuniyetinin ardından avukat olarak mesleki kariyerine adım attı. Halk Eğitim evleri ve Kültür Merkezleri'nde anayasal rejimler, demokrasi, insan hakları, eşitlik, kadın hakları, çalışan annelerin sorunları temalı konuşmalar yaptı, TV programlarına konuk oldu. Farklı medya gruplarında dergi yazarlığı yaptı. Sorumluluklarına 2003 yılında dünyaya gelen oğlu Batuhan ve 2013 yılında dünyaya gelen kızı Mira ile anneliği, sanatçı menajerliğini, proje koordinatörlüğünü ve yazarlığı ekledi.

Okuyucuya Not...

Bu kitabı, Oyunbozan Corona dünya sahnesine çıkınca tüm performansların, konserlerin iptal edildiği günlerde, mutfağında çalıştığım projeler sizinle karşılaşamaz korkusuyla yazdım. Yarım kalan konserler, belgeseller için çalışırken biz çok eğleniyorduk. Bu eğlenceye sizi de dahil etmek istedim.

Bir kez anlatmaya başlayınca duramazsınız ya hani... Yarım kalan konser, turne hikâyelerini, oyunbozandan önce yaşadığımız kulis anılarını, üniversite günleri, şehirlerden hatıralarımı ve bazı siyasi dönme dolapları yazdım.

Biz sahne için çalışırken sokakta darbeler oluyor, protestolar yapılıyordu. İstanbul şehrinin olaylı seçimlerinden Kennedy ailesinin lanetlerine kadar pek çok gerçek hikâye kalemimin peşine takıldı.

Şimdi sizin okumak için en sevdiğiniz yerde oturduğunuzu, benim de yazmak için en sevdiğim yerde olduğumu hayal ediyorum. O zaman, şu an ne biliyor musunuz?

Tanışma zamanı...

Gül Dönmeze...

Topladığım Güneşler Başka Bahara Kaldı...

Paltolarımızın rengine aşina olmayan valizlerimize, dünyayı Corona adında bir virüsün sardığı haberini alır almaz –sanki kaçmanın mümkün olacağı bir yer varmış gibi– düşünebileceğiniz (yo hayır, düşünemeyeceğiniz kadar) çok eşya alıp, Göceğe doğru yola çıktık...

Çekirdek aile kadromuz bir arada olmasına rağmen, yine de kendimizi yalnız ve endişeli hissediyorduk. Ne geride bıraktıklarımızdan ne de nereye doğru gittiğimizden emindik. Her şey bir bir iptal ediliyordu. Okullar tatil edilmişti ve kulaktan kulağa çok yakın bir zamanda sokağa çıkma yasaklarının da geleceği yayılıyordu.

Televizyonda ve sosyal medyada İtalya'yı yakından takip ediyorduk. Hüzünlere inat balkonlarında şarkılar söyleyen, enstrümanlar çalan, yaşam coşkularına sıkı sıkıya sarılan İtalyanlar, Göceğe göçmekteki ilhamımız olmuştu. Dünyada olup bitenleri oturduğumuz yerden takip ederken, bir anda yaşam akışımızın böylesi değişeceğini öngöremezdik.

Oysa çok vakit evvel değil, belki sadece dün, her şey olağandı, sokaklar Corona ile teslim alınmış sessizliğe bürünmemişti. Şehrimiz karınca tepeleri gibi kalabalıktı. Çocuklar okul bahçesinde

oyunlar oynuyor, trafik birbirine kenetlenen arabaların farlarıyla herkesi ürküten bir canavar gibi parlıyor, biz yetişkinler durmadan çalışıyorduk.

Ben, arı kovanı gibi ofisimde, başımı döndürecek bir hızda avukatlık, menajerlik, proje koordinatörlüğü şapkalarını tek tek giyip çıkarıyordum.

Boston'daki hukuk konferansından yeni dönmüştüm. Kurutulmuş lavantaların yanında dizili duran plaklarımın üzerindeki anı panoma –ki bu mantar panoda ofis içinde yapılacaklardan tutun da eve alınacak ihtiyaç listesine, çocuklarımın okul toplantılarına kadar her türlü bilgiyi bulmak mümkündür– Boston şehrinden yanımda getirdiğim birkaç hatırayı raptiyelerken, gözüme takılan Burcu'nun yapacakları listesini okumaya başladım.

Ne de olsa Burcu bendim. Ve yapılacaklara bir yerden hızlıca devam etmeliydim.

Burcu'nun yapacakları listesinin ilk sırasında Livaneli Konserleri Projesi vardı. Livaneli şarkılarının, özellikle genç solistlerce söylendiği bir konserler zinciri organize etmek istiyorduk.

Gönlümüzdeki ilk isim Can Gox'tu.

Can Gox'u ilk keşfettiğimde, bundan yirmi yıl önce evlendiğimizde satın almış olmamıza rağmen, yoğun iş temposundan üzerinde az vakit geçirme fırsatı bulduğumuz kanepede, Noyan'la bir film izliyorduk. Ekranda iki yakışıklı, sigara dumanının arkasından beliren kafalarını uzaylı gibi gösteren kulaklıkları ve masa üzerindeki dev radyo mikrofonu ile Kent FM'in Gümüşsuyu stüdyolarında radyo programı yapıyorlardı. Sunuculardan biri radyoya gelen telefonu “Alo... İyi geceler sayın dinleyen, sizinle yatmış mıydık?” diyerek açıyor ve sonra sohbet tamamlanınca, şehrin bütün kötü çocukları, değerli Kent FM

dinleyenleri, Montana Çetesi, hayatı ve kadınları öğrendiğimiz, hâlâ öğrenmekte olduğumuz Kadıköy sokakları için bir şarkı çalıyordu. Sıradaki şarkı Can Gox ve Gülce Duru düeti ile “My Woman” oldu.

Hâlâ hangi filmi izlediğimizden bahsetmedim değil mi? Ama siz zaten doğru tahmin ettiniz. İzlediğimiz film *Kaybedenler Kulübü* idi. Benim için “Can Gox’un parladığı gökyüzü” olan film.

Bilmem size nerede parladı Can Gox, yoksa “Haydar Haydar” türküsüyle mi?

Can ile yüz yüze ne zaman tanıştığımı anımsamaya çalışıyorum... Sanırım Universal Müzik’teki bol kahkahalı, danslı, neşeli partilerden birinde tanışmıştım Can’la. Can’ın “Ah Be Kardeşim” EP’si yeni yayınlanmıştı. Girişteki barda servis edilen atıştırma-lıklardan kendimize bir şeyler seçerken, Can’ı hem tebrik etmiş hem de Livaneli Şarkıları Projesi’nden bahsetmiştim.

Meğer Livaneli şarkılarının Can için de ayrı bir yeri varmış. “Ben bir ses yarışmasına Zülfü Ağabey’in ‘Kan Çiçekleri’ şarkısı ile katılmıştım” diye başladı anlatmaya. Yüksek sesli müzikte anlatılacakları duymak kolay değildi. Sakin bir İstanbul sabahında, projeyi uzun uzun konuşmak üzere sözleşip ayrıldık.

Biz, Livaneli Orkestrası menajerliğini birlikte yürüttüğümüz Gökçe ile gönlümüzün solistleriyle görüşmeler yaparken, Selim de rock müzikle yeniden aranje etmek üzere Livaneli şarkılarına göz atıyordu. Selim, bir döneme damgasını vuran efsanevi rock gruplarından Kargo’nun kurucusu ve gitaristi olan Selim Öztürk. Ama artık müzik kariyerinde, solisti Koray’ın gruptan ayrılması ile güç ve kitle kaybeden Kargo Grubu ile değil; Yalın, Ferhat Göçer gibi şarkıcıların albümlerine müzik direktörlüğü yaparak adından söz ettiriyordu.

İlk konuştuğumuzda Selim, Ferhat Göçer'in Sabahattin Ali'yi canlandırdığı bir müzikalin direktörlüğünü yapıyordu. Bu görüşmeler sırasında Ferhat Göçer de Livaneli şarkılarını söylemeye talip olmuştu. Fakat rock müzik altyapısı ile Can Gox'un seslendireceği Livaneli şarkıları konserlerini zihnimizde o kadar çok canlandırmaya başlamıştık ki Ferhat Göçer'e ne diyeceğimizi bilemedik. Dahası, Sabahattin Ali ile ilgili projelere ve projelerin içinde yer alanlarla bir şekilde gönül bağı kuramıyordum. Bunun nedeni Sabahattin Ali'nin kızı Filiz Ali ile yaptığımız sohbetlerdi. Filiz Hanım, babası Sabahattin Ali'nin eserlerinin alenileşmiş olmasından dolayı büyük bir üzüntü duyuyordu.

Fikri Mülkiyet Yasası, eser sahibinin vefatından 70 yıl sonra eserin alenileşmesine olanak sağlıyor. Bu teorik düzenlemenin pratik sonucu; bir sanatçının vefat tarihinden 70 yıl geçtikten sonra, mirasçılarının hiçbir izin, görüş alınmadan, eserlerinin diletikleri biçim ve şekilde kullanılmasına olanak sağlaması idi. Bir Sabahattin Ali şiiri, izin ve telif bedeli olmaksızın, bir rap şarkının sözü olabilir, *Kürk Mantolu Madonna* kitabı, kapağında pop star Madonna fotoğrafı ile basılabilirdi.

Uluslararası hukuk kaidelerinde benzer düzenlemeler içeren bu alenileşme kuralının etik gerekçesi; sanat eserlerinin halka ulaşabilmesi felsefesi temeline dayalıdır. Ama dünyada geldiğimiz noktada; bu sanat eserlerinin okuyucuya, tüketiciye ücretsiz ulaşmasına değil, bilakis yayınevlerinin, yapım şirketlerinin telif ücreti ödemeden, miras sahiplerinin herhangi bir manevi alanda iznini, görüşünü almadan rahatça hareket etmelerine ve ticari kazançlarını artırmalarına hizmet ediyordu.

Aleniyet prensibi; genç sanatçıların telif bedeli ödemeden, onay ve izin olmaksızın popüler şarkıları icra etmesine, bu şar-

kılarla video içerikleri oluşturarak video ve dijital ortamlara yüklemesine, genç yeteneklerin tanınırlıklarını artırmalarına hizmet ettiği de oluyor.

Durumu ahlaki, etik ve felsefi olarak hem sanatçı ailesi, hem halk, hem de bu eserleri telif ödemedi ve görüş, izin almadan kullanabilecek, yorumlayabilecek sanatçılar açısından farklı bakış açıları ve menfaat dengeleri üzerinden değerlendirmeye gayret ettiğimde, henüz zihnimde kati bir fikrin uyandığını söyleyemem.

Kafamda bu duygular, düşünceler ve sorgularla, müzik insanlarının Ferhat Göçer'in Livaneli şarkılarına uygun olmadığı fikrine iştirak etmişim. Zaten bir yanımla da her gerekçeden bağımsız, sahnede Sabahattin Ali'yi canlandıran Ferhat Göçer fikrine bir türlü ısınamamışım.

Selim ile Dersaadet'in (Mutluluk Kapısı anlamında İstanbul'un ve rahmetli anneannemin adıdır) Anadolu yakasındaki kafelerin de buluşur, Can Gox ile Livaneli şarkılarının ne harika olacağı, bu projenin belki Koray Candemir ile Kargo'nun yollarının tekrar birleşmesine vesile olacağını düşlerdik. Biz, birlikte ve ayrı ayrı hayal kurmaya o kadar çok zaman ayırırdık ki Selim şarkıları aranje etmek için çalışacak vakit bulamazdı.

Zülfü Livaneli'nin kendi gibi müzisyen, çoğu Livaneli şarkısının aranjörü ve Livaneli Orkestrası'nı da yöneten kardeşi Ferhat Livaneli ile Selim'i bir araya getireli aylar olmuştu. Geçen zamana rağmen ne Ferhat Livaneli'ye ne de Zülfü Ağabey'e rock altyapısı ile aranje edilmiş bir şarkı dinletebilmiştik. Ferhat Livaneli'ye zaman zaman proje ile gidişatımızı aktarıyorduk, o da hız kazanmadığımız için eleştiriler yerine bana kâh anılarını anlatıyor, kâh içinde bulunduğumuz kimi siyasi koşullarla ilgili değerli fikirlerini paylaşıyordu.